

1. DEFINICE A ROZDĚLENÍ CHEMIE	9
2. VÝVOJ CHEMIE	12
2.1. Starověk	12
2.2. Období alchymie	14
2.3. Iatrochemie a počátky technické chemie	16
2.4. Boyleova definice prvku	17
2.5. Flogistonová teorie a chemie plynů	18
2.6. Základní chemické zákony	19
2.6.1. Zákon zachování hmotnosti	20
2.6.2. Zákon stálých poměrů váhových	20
2.6.3. Zákon množných poměrů váhových a Daltonova atomová teorie	20
2.6.4. Zákon stálých poměrů objemových	21
2.6.5. Avogadrova molekulová teorie	22
2.6.6. Reformy rel. atom. hmotností a chemická symbolika	22
3. TŘÍDĚNÍ PRVKU	25
3.1. Mendělejevovi předchůdci	25
3.2. Mendělejevův periodický zákon	26
3.3. Nejdůležitější periodické vlastnosti prvků	28
4. STAVBA ATOMU	31
4.1. Objev elektronu a Thomsonův model atomu	31
4.2. Rutherfordův model atomu; atomové číslo	32
4.3. Struktura elektronového obalu	35
4.3.1. Bohrovův model atomu; stacionární stavy elektronů	35
4.3.2. Vnitřní a valenční elektrony	37
4.3.3. Kvantová čísla	41
4.3.4. Vznik vlnové mechaniky	44
4.3.5. Odvození kvantových čísel; tvary orbitalů	46
4.3.6. Struktura elektronového obalu a periodická soustava prvků	51
4.4. Atomové jádro	59
4.4.1. Složení atomového jádra, radioaktivní přeměny	59
4.4.2. Izotopie	61
4.4.3. Jaderné reakce a umělá radioaktivita	63
4.4.4. Štěpení uranu a umělé prvky	66
5. CHEMICKÁ VAZBA	69
5.1. Předelektronové teorie chemické vazby	69
5.1.1. Dualistická teorie	70

5.1.2.	Unitární teorie typů	71
5.1.3.	Mocenství prvků a struktura molekul	72
5.1.4.	Elektrovalence	72
5.1.5.	Koordinační teorie	74
5.2.	Elektronové teorie chemické vazby před vlnovou mechanikou	74
5.2.1.	Iontová vazba	75
5.2.2.	Kovalentní vazba	77
5.3.	Vlnově mechanické pojetí chemické vazby	79
5.3.1.	Kovalentní vazba	79
5.3.1.1.	Teorie molekulových orbitů (TMO)	80
5.3.1.2.	Teorie valenčních vazeb (TVV)	114
5.3.1.3.	Srovnání TMO a TVV	117
5.3.2.	Iontová vazba	118
5.3.3.	Kovová vazba	122
5.3.4.	Van der Waalsova vazba	124
5.3.5.	Vodíková vazba	127
5.4.	Velikost atomu	129
5.5.	Vazebná energie a přechodné typy vazeb	131
6.	STAVBA KRYSTALICKÝCH LÁTEK	133
6.1.	Prostorová mřížka a elementární buňka	133
6.2.	Symetrie	135
6.2.1.	Střed symetrie	137
6.2.2.	Rotační osa, identita	138
6.2.3.	Rovina symetrie	138
6.2.4.	Rotačně reflexní osa	140
6.2.5.	Rotačně inverzní osa	140
6.2.6.	Bodová a prostorová grupa	140
6.3.	Nejtěsnější uspořádání koulí v prostoru	141
6.3.1.	Tetraedrické dutiny	145
6.3.2.	Oktaedrické dutiny	147
6.3.3.	Rozměry dutin	149
6.4.	Základní strukturní typy	151
6.4.1.	Binární sloučeniny	151
6.4.2.	Ternární sloučeniny	156
6.5.	Allotropie, polymorfie, izomorfie	159
6.5.1.	Allotropie, polymorfie	159
6.5.2.	Izomorfie	164
6.5.3.	Morfotropie	165
7.	CHEMICKÉ REAKCE	166
7.1.	Chemické rovnice	166
7.2.	Rozdělení chemických reakcí	167
7.3.	Enthalpie chemických reakcí	168
7.4.	Chemická afinita	172
7.5.	Reakce přenosu elektronu	177

7.6. Rychlost chem. reakce; aktivační energie	179
7.7. Katalyzátory	183
8. CHEMICKÁ ROVNOVÁHA	185
8.1. Homogenní rovnováhy	185
8.1.1. Rovnovážná konstanta a Gibbsova energie	185
8.1.2. Arrheniova definice kyselin a zásad	187
8.1.3. Protonová (Bröndstedova) definice kyselin a zásad	191
8.1.4. Lewisova definice kyselin a zásad	193
8.2. Heterogenní rovnováhy	193
8.2.1. Rozpustnost tuhých látek v kapalných rozpouštěd- lech	194
8.2.2. Základní typy rovnováh v kondenzovaných soustavách	195
9. KOORDINAČNÍ SLOUČENINY	198
9.1. Základní pojmy	198
9.2. Příprava a reakce	199
9.2.1. Reakce substituční	199
9.2.2. Reakce oxidačně-redukční	201
9.3. Chemická vazba	202
9.3.1. Wernerova nauka	202
9.3.2. Teorie valenčních vazeb	204
9.3.3. Teorie krystalového a ligandového pole	205
9.3.4. Teorie molekulových orbitalů	208
9.3.5. Izomerie	210
9.3.5.1. Prostorová izomerie	210
9.3.5.2. Optická izomerie	212
9.3.5.3. Další typy izomerie	213
Doporučená literatura	214